

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"ג ב"ק ע"א. חולין טו. גיטין גג: ב"ב ז': [תפוחות פ"ב מ"ג] מכות [לד...]. ז) פ"ג תוספתא ע"ז טו: ד"ה אמר רבא, א) תוספתא פ"ג, ד) ופ"י שמחמכין אותו תמיכות קטות ומרסקין אותו עד שערף במקפה או בטיטוי שכל זמן שמתמקן יולא שטט ומתערב עס הישול. ערוך ערך טרף ג,א. ב) ושמא לתלמודא לא נראה לתלק כיון דר"מ אוסר אפילו תנשיל.

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. אפילו הוא עלמו ואפילו בו כוים (ב"ק טא. וחורין טו. ובניין גיטין טז) ואין לכוין להמטין עד הערב כנדי שיעש, דהא דלמחין תנעלמא לערב כנדי שיעש, לית ליה ל"י מאיר אלא היכא דעבד ישראל אסורא ונמזיד דלאח מוילא דלא נמטייה הנאה מאסורא, אבל בשוגג לא (וחורין טט). במזיד לא יאכל. לו כוים עד שחמקו, וכנדי שיעש, והוא הדין לאחרים נמי דאסור למילע בו כוים, דנעמא משום דלא נמטייה דנאה מאסורא הוא וכי שר לאורחא כנדי שיעש לא מטי ליה הנאה מניה, ואידי דמני רישא בדרייה, דלשמיטין רינתא להמירא, מני נמי קוים בדרייה (וחורין טט, ובניין ב"ק טז, ע). או לא יאכל הוא לעולם אבל לאחרים יתאכלים אולעים (תחבובות טט).

רבינו הגנאל

הא דבעו מר' חייא אבא רב שבת קדירה ע"ג כירה ובשילה בשבת, ודורש להו המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שגא, כלומר במבשל יש להפריש בין שוגג למזיד אבל בשוכח השגוג והמזיד שיון. רבה ורב יוסף אמרי שוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסו רבנן אפילו במזיד, רב נחמן בר יצחק אמר שנתון אסורין וקוילא כוותיה. ואותבינא עליה שבת קדירה על גבי כירה ובשילה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל בו, ועלילה דרבה ורב יוסף בקושיא, ואקשין הכא א"ר מאיר חמין שהחזיק כל צירין ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר, ובתחילה הפיק אבר ומה הן משהין, בשי"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא קשיא. הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולפיכך אסור, והאי דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה, וכיון שנתקשה רבה ורב יוסף, נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקוילא כוותיה, כל השוכח קדירה ובשילה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג. ומאי גזירה דבתחלה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח, ומשרבו משהי קדירה במזיד ואומרים שוכחים היינו, גזרו אף על השוכח, וכיון ודסקי דמצטמק ויפה לו אסור, איבעיא לן עבר ושהה מאי. ואחיון ליפישטא מזה דתניא דאסר רבי יוסי בצפורי ביצים מצומקות שנשתחו על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחיון לא אסר להו לעשות כן אלא לשתב באה. וכן סוגיא דשמעון. פסי' בה"א אף מחזירין. ואוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפילו כמה פעמים דרוקא בכירה גרופה וקטומה. והני מילי שלא הניחו ע"ג דרוקע כלל אלא מחזיקים בידו ודעתו עליהם

שכח קדרה. אליבא מאן דאסר: **המצטל צצטם**. משנה היא: **ולא שגא**. אבל האי דשכח קדרה לא שגא בין שוגג למזיד והכי דרש להו **קטמא** ולא פירש אי אשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה אי אמזיד מדמה לה ואסור: **צמוזד נמי**. אם השקה על גבי כירה מצעוד יום יאכל: **דלא**

כירה פרק שלישי שבת

שבת קדרה על גבי כירה **ובשילה בשבת** מהו. אע"ג דקיי"ל כחנניא^א הכא בעי דגלא צטיל כמאכל כן דרוסאי דמודה ציה חנניא אי נמי בעי אפי' בקידרא חיימא והא דשרינן צפ"ק (דף יח: ושס) קידרא חיימא היינו דוקא^ב בתנור שחומו רב דבלא חיתוי יתבשל עד

למחר אבל כירה דשליט זה אורחא^ג אסור דליכא למיחש שמה יתמה: **אבל האי דא קעביד מעשה במזיד נמי יאכל**. תימה דהא אמר צפ"ק (שס) לא תמלא אשה קדרה עסקיות כו' ואם תננה למולאי שבת אסורין כנדי שיעשו וי"ל דגלאו הכי פריך ספיר מצרייתא דמיימי:

בשרמא ארב נחמן בר יצחק כאן קודם גזירה כו'.

תימה לר"י ט) לימא תרווייהו קודם גזירה והא דשרי צצרייתא שוגג היינו צצטיל^ד כמאכל כן דרוסאי ורב נחמנ^ה איירי דגלא צטיל כמאכל כן דרוסאי כדפי' ומירן ר"מ דציטלה צצטם משמע שלא היתה קודם לכן כלל מצושלת ולא צעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר תבשיל אפי' ציטל כל זכרו וכ"ש לא ציטל משום דלילמא ר' יהודה לא איירי אלא צמוזד אבל בשוגג מודה לר"מ דשרי אפי' לא ציטל כל זכרו:

קשיא דר' מאיר אדר' מאיר. כאן משמע דסתם חמין ותבשיל היו נמי מצושל כל זכרו^ו דאי לאו הוי לא הוה פריך מדי^ז ורשב"א אומר^ח דאפי' אי סתם חמין ותבשיל היו צלא צטיל כל זכרו פריך ספיר דהא צאינה גרופה משמע צצרייתא דלעיל דאין משהין כלל אפי' ציטל כל זכרו דאי הוה שרי ציטל כל זכרו ה"ל לפרש מה הן משהין צאינה גרופה כדמפרש^ט אגרופה^י והכא שרי ר"מ ציטל כל זכרו אפי' צאינה גרופה^{יא} מ"מ נראה דסתם חמין ותבשיל היו נמי צצטיל כל זכרו מדפשיטא ליה לתלמודא דמאן דאסר להחזיר אסר אפי' ציטל כל זכרו כדמוכח גבי ואף ר' אשעיא סבר כו'^{יב}:

הא בבתחלה הא דיעבד. לא סגי צהאי שינויא^{יג} דהא לעיל שרי ר' מאיר סתם חמין דהויא אפי' לא הוחמו כל צורכן אפי' לתתלה והכא אסר^{יד} חמין שלא הוחמו כל צורכן אפי' דיעבד אלא רריך לשנויי כדמטיא אקשיא דר' יהודה אדר' יהודה הא בגרופה וקטומה הא צשאינה גרופה^{טו} ואדרבי יהודה נמי רריך לשנויא^{טז} (דהכא) דהא לתתלה הא דיעבד^{יז} דהא צשאינה גרופה אסר לעיל אפי' חמין שנתבשל כל זכרו והכא שרי^{יח} אלא דליכא לשנויי הא לתתלה הא דיעבד^{יט}:

עבר ושהה מאי. דגלא צטיל כמאכל כן דרוסאי ליכא לאוקמי דהא כבר פשט לעיל לאיסורא כבר נחמן בר יצחק^כ ונראה לר"י דמצעיא ליה צצטיל ובשוגג^{כא} ואליבא דר' יהודה^{כב} אע"ג דאין הלכה כר' יהודה^{כג} אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד^{כד} או דילמא אפי' מצטמק ויפה לו קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע **לא צצטיל** (דף מה). ואומר רשב"א דקודם גזירה צעיא דאסור בשוגג כמו מוזי:

לא שבת הבאה. כולה סוגיא צשאינה גרופה דנגרופה ליכא שום אמורא דאסר דכרפשיית לעיל והיינו כבר דאסר לעיל מצטמק ויפה לו:

אפילו

בשבת קדירה על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחיון לא אסר להו לעשות כן אלא לשתב באה. וכן סוגיא דשמעון. פסי' בה"א אף מחזירין. ואוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפילו כמה פעמים דרוקא בכירה גרופה וקטומה. והני מילי שלא הניחו ע"ג דרוקע כלל אלא מחזיקים בידו ודעתו עליהם

לח.

ז א מיי (פ"ג מה'ל' שבת הלכה ד) ופ"ו הל' כג סגמ לאין סה טור וס"ע א"ח סימן שית סעיף א':
ח ב ב מיי פ"ג מה'ל' שבת הלכה ט סגמ לאין סה טו"ע א"ח סימן רנב סעיף ה:

—❧—

לעוי רש"י

קדרמ"ש. פירות העוזור (שיח בר).

—❧—

מוסף תוספות

א. בבשיל ולא בשיל. מוס' הרל"ש. ב. להניח. מוס' הרל"ש. ג. אפי' לצורך מחר. מוס' הרל"ש. ד. בתחילה. מוס' הרל"ש. ה. דאסר. מוס' הרל"ש. ו. [ו]להחזיר כל צורכן. מוס' הרל"ש. ז. [ו]ישני לי' דההיא ולעיל מיידי דבשיל כמאכל ב"ד, והא דהכא דבשיל כ"צ כדקתני בהדיא, אצ"כ משום דסתם חמין ותבשיל כ"צ נמי משמע. מוס' הרל"ש. ח. דלאו ראי' הוא. מוס' הרל"ש. ט. מה הן משהין. מוס' הרל"ש. י. אצ"כ משמע דכל דבר אסור להשקות ע"ג שאינה גרופה. מוס' הרל"ש. יא. ואהא קא משני דהא לבתחילה הא דיעבד, מוס' הרל"ש. יב. מקומקום חמין ותבשיל דרוקא היכא דלא בשיל כ"צ אסור להתזיר, כגיל דסבר דמחזירין אפי' בשבת, דלמא ההוא קומקום של חמין, הוחם כ"צ הוה. מוס' הרל"ש. יג. [ו]אכתי תיקשי לן חמין קשה. חמין. יטע"א. יד. במזיד. רשב"א. טו. ובהך שניוא נמי מהרצא הוא דקשיא מדי^ז מאיר אדר' מאיר בחמין. מוס' הרל"ש. טז. ד"ר מאיר, דמשני. מוס' הרל"ש. יז. דבההיא שניא דהא מהרצא וכו' לא מהרצא כלהו פירכי דר' יהודה, תיקשי לן חמין קשה. מוס' הרל"ש. יח. מפני שמצטמק וי"ל. ופירוקי דיעבד לתלמודא הכא לר"מ ור' יהודה היינו לפירוקי קשיא דתבשיל, וכי תיקשי לך מחמין לחמין מספינין פירוקי אהדדי ולא תיקשל לן מדי. יטע"א. כ. ואפי' בשוכח, וכ"ש בעובר ומשהה. רשב"א. כא. [ו]אי במזיד מיבעיא לי' וכו' הא באה פליגי ר"מ ור' יהודה במצטמק ויפ"ל אי אסיר במזיד או שרי. מוס' הרל"ש. כב. דאמר מצטמק ויפ"ל אסור. מוס' הרל"ש. כג. מיבעיא לי'. מוס' הרל"ש. כד. דאיייר בי ר"מ. מוס' הרל"ש. כה. ואית' היכי מייית ראי' מבעשה דר' יוסי, דלמא במזיד הוה, י"ל. מוס' הרל"ש.

—❧—

רב נסים גאון

כירה. אמר רבי חנינא כשהלך רבי יוסי לפיפורי. דהרב שרט לו לילך לפיפורי הוא שמפורשי בבמאן מוליקין [ף יג] יוסי ששתק יגלה לצפורי.

^[1] א) תוספתא פ"ג ב"ק ע"א

^[2] חולין טו

^[3] גיטין גג: ב"ב ז': [תפוחות פ"ב מ"ג] מכות

^[4] לד...

^[5] ז) פ"ג תוספתא ע"ז טו:

^[6] ד"ה אמר רבא, א) תוספתא פ"ג, ד) ופ"י שמחמכין אותו

^[7] תמיכות קטות ומרסקין אותו עד שערף במקפה או בטיטוי שכל זמן שמתמקן יולא שטט ומתערב עס הישול

^[8] ערוך ערך טרף ג,א

^[9] ושמא לתלמודא לא נראה לתלק כיון דר"מ אוסר אפילו תנשיל

^[10] דלמא נמטייה הנאה מאסורא, אבל בשוגג לא

^[11] (וחורין טט)

^[12] במזיד לא יאכל

^[13] לו כוים עד שחמקו, וכנדי שיעש, והוא הדין לאחרים נמי דאסור למילע בו כוים, דנעמא משום דלא נמטייה דנאה מאסורא הוא וכי שר לאורחא כנדי שיעש לא מטי ליה הנאה מניה, ואידי דמני רישא בדרייה, דלשמיטין רינתא להמירא, מני נמי קוים בדרייה

^[14] (וחורין טט, ובניין ב"ק טז, ע)

^[15] או לא יאכל הוא לעולם אבל לאחרים יתאכלים אולעים

^[16] (תחבובות טט)